

sagde, at jeg gif paa en gal Veie, uden dog at kunne vise mig den rette, om ham antager jeg, at han selv er i Bildfarelse. Hvorledes nu end Forholdet er, saa holder jeg mig overbevist om, at Omstændighederne ere saadanne, at vi nu ikke kunne gjøre Andet end sige Ja, og, skulde det siden vise sig, at vi, ved at give dette Forsatningsudkast vort Ja, have gjort Noget, som har været til Fordærvelse, saa troer jeg ogsaa, at Eftertiden vil være billig og domme, at vi have handlet under Omstændighedens Tryk, hvorover vi ikke vare raadige.

Winther: Efterat denne Sag er bleven betragtet fra saa mange forskellige Sider, skal jeg ikke forlange Discussionen angaaende dette, men jeg skal, da jeg hører til dem, som mene, at vi bør forsøge at komme til en Overenskomst med Regjeringen ved at give et betinget Ja, imødegaae nogle Øttringer, som igaar fremkom fra Regjeringens forskellige Medlemmer.

Der blev nemlig af den ærede Premierminister udslynget den Besskyldning, at man ved at stille Betingelser skulde vise sig som upaalidelig. Noget lignende blev gjentaget af den sidste ærede Taler; denne Besskyldning er det, jeg ikke kan lade være uimodsagt, og jeg skal tillade mig at gaae tilbage til den Tid, da Adressen blev udfærdiget her i Thinget, idet jeg følger det Spor, som den ærede Kultusminister igaar antydede, da han vilde modbevise og imødegaae dem, som paastode, at Udkastet ikke opfyldte de Fordringer, der vare gjorte i Adressen, og de Løfter, som vare gjorte i Ministeriets Program. Han sagde, man maatte see hen til Situationen dengang, til de Stemninger, som da herskede, til de Forudsætninger, fra hvilke Adressen var gaaet ud.

Jeg troer, det vil i Almindelighed indrømmes, at den Forudsætning, hvorunder vi bevægede os dengang, var, at der ikke ved Fællesforsatningens Udfærdigelse skulde gjøres andre Forandringer i vor Grundlov end dem, som vare en absolut nødvendig Følge af, at der skulde tilveiebringes en Fællesforsatning; man

vilde ikke finde sig i, at der opnaaedes Biformaal med det Samme. Jeg skal tillade mig at behøve det med et Citat fra den Tid af en anseet Rigsdagsmand, nemlig: Rigsdagsmanden for Maribo Amts Ake Valgkreds (Monrad) saaledes, som det kan læses i Folkethingstidendens 6te Sessjon Pag. 158: „Regjeringens Banskelligheder ligge deri, at den vil opnaae det Biformaal, at faae de Folket indrømmede Friheder saaledes beklippede, at der med Hensyn til Fællesanliggenderne ikke bliver Stort tilbage, for at sikkre det absolutistiske, bureaukratistiske og aristokratistiske Væsen“. Jeg troer, at det er en betegnende Øttring om, at vi vare under den Forudsætning, som jeg saaledes først nævnte. En anden Forudsætning, som jeg ogsaa troer vil indrømmes i Almindelighed at have været tilstede, er den, at man maatte finde sig i, at der blev et kongevalgt Element i Fællesrepræsentationen, og det gjorde man, fordi man ansaae det for en Nødvendighed til at skaffe Fællesforsatningen Indgang i de andre Landsdele; det skulde berolige dem ligeoverfor Danmark. Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Ake Valgk. (Monrad) udtalte sig ligeledes dengang derom og sagde, at det vilde vi finde os i, fordi det beroligede Hertugdømmerne med Hensyn til en vistnok ugrundet Frygt. En tredje Forudsætning var den, at det kongevalgte Element kunde blive saa stærkt, at det derved kunde betage Fællesrepræsentationen sin Charakter af at være en Folkerepræsentation; man maatte derfor søge at faae det nedbragt til et mindre Forhold imod de Folkevalgte end det, som var betegnet ved Forordningen af 26de Juli 1854. Jeg skal i den Henseende henvisse til den nærværende høitærede Kultusministers Udtalelse, som findes i Folkethingstidendens 6te Sessjon Pag. 134 og 135, hvor der blev antydet, at man ikke kunde give nogen bestemt Erklæring i saa Henseende om, hvilket Forhold der var det pæssende, men at man maatte ansee $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ for at være Noget, der kunde taales. Derefter blev der da to Veie, paa hvilke man kunde faae Forholdet rettet, idet man enten kunde lade Repræsentanternes Antal i det Hele blive uforandret, nemlig 50, saaledes som det var i Frd. af 26de Juli 1854, men da lade et mindre Antal deraf blive Kongevalgte,